

Mesura de govern sobre la divulgació de la medicina al segle XXI

**Consell Plenari
11 d'abril de 2003**

La Regidoria de Ciutat del Coneixement promou un nou **projecte de divulgació de temes científics que posa l'èmfasi en l'educació sanitària de la població de Barcelona**: el cicle de conferències "Medicina al segle XXI", organitzat conjuntament amb els quatre hospitals universitaris de la ciutat (Clínic, Mar, Sant Pau i Vall d'Hebron). Aquest projecte forma part de les activitats de promoció de la cultura científica i tecnològica a la nostra ciutat, un dels pilars bàsics de l'activitat desplegada en el marc de l'estratègia Ciutat del Coneixement que va entrar en funcionament el present mandat.

Divulgació científica i cohesió social

Actualment, la innovació científica i tecnològica impacta de forma molt ràpida i directa en la vida quotidiana: en les formes de treballar, d'informar-nos, d'aprendre, de divertir-nos, de participar en la vida política, de tractar les malalties... Sens dubte, aquests canvis influeixen molt positivament en la nostra qualitat de vida, però també comporten el risc d'accentuar les desigualtats entre els que tenen accés a les noves tecnologies i els nous coneixements i els que no en tenen: entre els que poden optar als beneficis i oportunitats que ofereix la nova societat del coneixement, i els que queden exclosos.

És per això que **la Regidoria de Ciutat del Coneixement s'ha imposat com a prioritat la lluita contra el fenomen de fractura social conegut com a *digital divide* mitjançant la promoció de la cultura científica dels barcelonins** tot apropant la recerca i el coneixement científics i tecnològics a la població mitjançant exposicions, conferències, seminaris, etc.

En aquest sentit, fa dos anys vam posar en funcionament el cicle de conferències "La ciència al carrer" que va comptar amb un èxit de públic notable, tant pel que fa a l'assistència a les xerrades impartides per investigadors de la nostra ciutat, com pel que fa a l'audiència de la seva retransmissió posterior per BTV¹. "La ciència als

¹ En el cas de les retransmissions en diferit per BTV algunes conferències han arribat a audiències de 60.000 persones, superant les expectatives degudes al difícil horari d'emissió (a partir de les dotze de la nit). A aquestes xifres hem d'afegir les "visites" a les pàgines web de *La Vanguardia Digital* i el *Diari de Barcelona*.

barris", que va cloure el primer trimestre d'enguany, portava els conferenciantes pels diferents districtes de la ciutat per tal d'avançar encara més en l'objectiu d'apropar als ciutadans el coneixement científic i tecnològic.

En la mateixa línia, la tardor passada vam iniciar amb el centre cívic de La Casa Elizalde el cicle de 8 conferències mensuals "Barcelona: mirades científiques". En aquesta ocasió, i en relació amb els continguts de l'obra recentment publicada "Passejades per la Barcelona científica", les conferències proposen una manera diferent de mirar la ciutat, i ad'apropar els conceptes científics a la població a partir de la realitat que els és més propera: la ciutat.

Ara, el cicle de conferències "Medicina al segle XXI" vol posar a l'abast dels ciutadans una proposta d'educació sanitària i de difusió de l'activitat científica i acadèmica que es duu a terme als grans hospitals universitaris de la ciutat. És, doncs, un cicle de conferències temàtic, com també ho són d'altres cicles organitzats des de la Regidoria de Ciutat del Coneixement: "Genètica i ciutat" i "Internet i ciutat".

Educació sanitària i societat del coneixement

A l'igual que en els casos anteriors, "Medicina al segle XXI" incideix sobre un àrea considerada estratègica per al desenvolupament de la ciutat: la biomedicina. Val a dir, que el desenvolupament de les ciències de la salut presenta una doble vessant, com a sector generador de riquesa (un sector econòmic tradicional a Barcelona, per exemple) i com a generador de benestar gràcies als avenços mèdics i farmacològics.

El sector de la salut, tant pel que fa a la vessant docent i de recerca, com pel que fa a la vessant assistencial i a la vessant productiva (fàrmacs, etc.) està travessant un moment de profundes transformacions que altera la relació tradicional entre metge –o expert, en general– i pacient. Aquestes transformacions estan relacionades amb la incorporació de nous coneixements, teràpies i fàrmacs l'aplicació dels quals no està exenta de controvèrsia, al fet que han sortit a la llum pública diversos casos de mala pràctica mèdica, errors i efectes secundaris de fàrmacs, a la proliferació de medicines alternatives i a l'accessibilitat creixent a informacions de tota mena referents a la salut –serioses i sense cap fonament.

Tenint present aquest panorama, **per tal de poder avançar amb èxit en el desenvolupament de la societat del coneixement, és essencial comptar amb una ciutadania que, d'una banda, disposa de prous coneixements com per ser activament responsable en la cura de la pròpia salut i, d'altra banda,**

comprèn i recolza les activitats d'R+D+I sobre les quals es fonamenta el progrés econòmic i social.

Barcelona ja ocupa un lloc preeminent en la història de la medicina. De fet, els metges són els professionals amb més carrers dedicats a la ciutat, i Barcelona ha estat tradicionalment al capdavant de la indústria farmacèutica del nostre país. L'Ajuntament vol **mantenir i potenciar la posició de la ciutat com a líder i referent internacional en biomedicina, i el paper dels grans hospitals i de les universitats és crucial en aquest sentit.**

A l'igual que els altres cicles de conferències ja esmentats, "Medicina al segle XXI" té la doble missió de proporcionar un punt de suport a la ciutadania per a la presa de decisions relacionades amb la ciència i la tecnologia i, alhora, apropar els laboratoris al carrer, és a dir, reduir la distància entre els protagonistes de la recerca científic-tecnològica i els seus usuaris.

Més concretament, els objectius que del cicle de conferències "Medicina al segle XXI" són:

1. **Desplegar les polítiques i recomanacions internacionals** que, sobre la cultura mèdica i de salut, s'han realitzat des de diferents instàncies, com l'OMS. Específicament, en el marc de la política europea explicitada en el Pla d'Acció Ciència i Societat, les conferències volen donar a conèixer als ciutadans la qualitat de la recerca que es desenvolupa als hospitals de la seva ciutat, i l'impacte que aquesta pot tenir en la seva qualitat de vida, en la cura de la seva salut.
2. **Millorar l'educació sanitària dels habitants de Barcelona i, consegüentment, incidir positivament en la seva salut individual i col·lectiva.** El cicle pretén, en efecte, millorar la capacitat de la ciutadania de Barcelona per a la presa de decisions formada i responsable sobre la salut mitjançant:
 - a. la millora de la cultura mèdica, que ha de permetre valorar de forma realista les expectatives obertes pels nous descobriments, fer que l'adopció de determinats hàbits nocius no sigui fruit del desconeixement, utilitzar els fàrmacs de forma responsable i d'acord a la pauta mèdica, fer un ús adequat dels recursos assistencials (evitant, per exemple, els col·lapses d'Urgències durant les campanyes d'hivern)...
 - b. el desenvolupament de complicitat i confiança amb els generadors i transmissors del saber mèdic de la ciutat, el que, en un moment on la informació (veraç i paramèdica)

és a l'abast de tothom a través d'Internet i dels mitjans de comunicació generals, ha de permetre potenciar la capacitat de discernir entre fonts d'informació fiables i no fiables

Des d'una perspectiva més general, les transformacions socials i laborals que comporten el desenvolupament científic i la innovació tecnològica, fan necessària l'actualització constant del nostre coneixement. En efecte, el saber –i el saber triar– és l'eix central de la societat del coneixement. Aquesta capacitat de tria ve donada per l'educació individual i col·lectiva. És per això que ara més que mai, l'educació i la formació continuada de la població s'erigeix com un pilar fonamental de la transformació que comporta el pas de la societat industrial a la societat del coneixement.

3. **Posar en valor la recerca i la pràctica mèdiques desenvolupades a la ciutat**, als grans centres de recerca que són els nostres hospitals universitaris i, per tant, reduir la distància entre la comunitat científica i la "gent del carrer". A més de ser llocs on anar quan un està malalt, els grans hospitals universitaris de Barcelona (Clínic, Mar, Sant Pau i Vall d'Hebron) són centres de recerca de primera línia que han fet de Barcelona un referent internacional en l'àmbit biomèdic. És per això que hem demanat la seva complicitat i col·laboració en l'organització d'aquest cicle de conferències divulgatives.
4. **Contribuir a què la ciutadania desenvolupi una actitud favorable al progrés i a la innovació científic-tecnològica en l'àmbit biomèdic** i, per tant, entengui i doni suport a les grans inversions en recerca i infraestructures que calen en aquest sentit, alhora que sigui conscient dels dilemes ètics i morals que sovint porten associats, i exigeixi els controls i normatives necessàries.
5. **Consolidar una xarxa informativa que ajudi a una millor gestió informativa de les emergències mèdiques i situacions de pànic col·lectiu** que, sovint, són producte de la desinformació ciutadana i/o d'un tractament deficient per part dels mitjans de comunicació. Casos d'actualitat, com preteses epidèmies de legionel·la, aspergillus, llistes d'espera mortals, bioterrorisme... seran tractats en l'Aula El País els darrers dimecres de cada mes en sessions de caire més participatiu i amb un caràcter d'actualitat més gran que les realitzades als hospitals (de format més divulgatiu).

Un cicle d'any i mig

"Medicina al segle XXI" s'inaugura el 6 de maig amb una conferència sobre la vellesa impartida al Vall d'Hebron. A partir de llavors, cada dimarts a les 19:00, i rotativament, les conferències, que són gratuïtes, se celebraran a l'Hospital del Mar, al Clínic i al Sant Pau. A més, el darrer dimecres de cada mes, se celebrarà una sessió en format de taula rodona a l'aula del diari *El País*, on es debatran temes d'actualitat de l'àrea de la salut. Aquestes sessions es retransmetran per BTV.

És a dir, **el cicle es compon de sèries de cinc conferències, que s'aniran celebrant durant el proper any i mig** i que tractaran temes com ara el pànic i l'ansietat, els accidents infantils, el sol i la pell, les malalties importades, vacunacions sí o no, reconstrucció física després d'un càncer, el bioterrorisme, l'Alzheimer, el diagnòstic prenatal, la recerca amb embrions humans... i un llarg etcètera.

A banda dels hospitals, d'El País, de BTV i del mateix Ajuntament, el Col·legi Oficial de Metges de Barcelona contribuirà a la difusió de les conferències.

En definitiva, **"Medicina al segle XXI" vol contribuir a l'objectiu que Barcelona sigui una ciutat educada i amb idees, i per tant, amb ciutadans i ciutadanes que gaudeixen d'una cultura mèdico-sanitària que els permet vetllar millor per la seva salut i participar activament en el debat sobre les implicacions ètiques, econòmiques i socials de la recerca biomèdica.**

Medicina al segle XXI
Any 2003, primer trimestre

Maig

- 6 Vall d'H. **"La gent Gran"**. Dr. Miquel Vilardell, cap del Servei de Medicina Interna
- 13 Mar. **"Pànic i ansietat"**. Dr. Antoni Bulbena.
- 20 Clínic. **"Bioterrorisme, una amenaça real?"**. Dr. Antoni Trilla. Director de la Unitat d'Avaluació, Suport i Prevenció.
- 27 Sant Pau. **"L'esport com a teràpia"**. Dr. Ricard Serra, Metge Adjunt al Servei de Cardiologia.
- 28 El País. **"L'Hospital del segle XXI"**. Alicia Granados, Martí Dalmases

Juny

- 3 Vall d'H. **"Efectos adversos del sol"**. Dr. Antoni Castelles. Cap del Servei de Dermatologia.
- 10 Mar. **"Osteoporosis"**. Dr. Xavier Nogués. Connexió per videoconferència amb el Dr. Adolf Díez, als EE.UU.
- 17 Clínic. **"Càncer de pell, com prevenir-ho"**. Dra. Teresa Estrach, Degana de la Facultat de Medicina de la UB, i dermatòloga del Clínic.
- 18 El País. **"L'amenaça de les noves infeccions"**. Joaquín Gascon Coordinador del Centre de Salut Internacional del Clínic

Juliol

- 1 Sant Pau. **"Educació Sanitària del malalt amb diabetis"**. Miguel Àngel Maria Maria, infermer de l'Hospital de Dia d'Endocrinologia.
- 8 Vall d'H. **"Patologia de la Son"**. Teresa Sagalés. Cap del Servei de Neurofisiologia.
- 9 El País. **"Els límits de la vida"**. Miquel Beato, M.Jesús Buxó